

Een nieuwe gemeente

door Adri Altink en Leo Ewals

De gemeente Heumen in zijn huidige samenstelling, met de vier dorpen Malden, Heumen, Overasselt en Nederasselt, dateert van 1 juli 1980. Tot aan die datum, sinds de negentiende eeuw, viel het grondgebied onder twee gemeenten: in het oosten Malden en Heumen, dat doorliep tot de rijksweg in Molenhoek; in het westen Overasselt, waaronder ook Nederasselt en Balgoy vielen. Bij de herindeling van 1980 werd het dorp Balgoy ingedeeld bij Wijchen, nadat de bewoners van die kern zich bij referendum daarvoor hadden uitgesproken. Aan de noordkant van Malden was in 1963 een klein stukje grond bij Nijmegen gevoegd. De nieuwe gemeente Heumen telde bij de samenvoeging van 1980 11.569 inwoners.

Overasselt en Heumen hadden weliswaar lang ieder een eigen gemeentehuis, maar ze waren toch geen vreemden voor elkaar. Sinds 1953 hadden ze allebei al dezelfde burgemeester: eerst Walraed, baron van Hugenhout tot Aerdt, daarna Geert Jan Nillesen, Hein Aalders en tot slot een half jaar als waarnemer Piet Cramwinckel. In 1980 werd Franz Grienberger burgemeester.

Gemeentehuis te Malden (foto LE, 2017)

Gemeentewapen van Heumen
(afb. nl.wikipedia.org)

Vlag van Heumen
(afb. nl.wikipedia.org)

Vroegere gemeentewapen
Overasselt (afb. nl.wikipedia.org)

Vroegere gemeentewapen van
Heumen, op gevel Terp
(foto LE)

Hoewel de herindeling staatsrechtelijk op voet van gelijkwaardigheid plaatsvond, lagen de sentimenten heel anders. Zowel tussen Malden en Heumen als tussen Heumen en Overasselt was sprake van rivaliteit. Misschien is het wel tekenend dat Wikipedia in het artikel over de gemeente Heumen nu nog altijd meldt dat Heumen Overasselt annexeerde. Overasselt voelde zich ook wel degelijk de onderliggende partij. Dat kwam tot uiting in soms felle discussies over de naam voor de nieuwe gemeente. Er was een flinke lobby om te kiezen voor Heumen-Overasselt of andersom. Den Haag verwierp dat idee. In de Tweede Kamer was het wetsvoorstel slechts een hamerstuk: het werd gemeente Heumen. Het gemeentehuis dat sinds 1912 in Malden stond en inmiddels te klein was geworden, werd nog eenmaal vernieuwd en uitgebouwd, maar enkele jaren later besloot de gemeente een nieuw gemeentehuis te bouwen. Architect Ton Senden kreeg de opdracht het ontwerp te maken. De bouwwerkzaamheden begonnen eind 1997, de oplevering was in maart 1999 en drie maanden later, op 11 juni 1999, was de officiële ingebruikname. In Overasselt bleef het oude gemeentehuis nog jarenlang open als hulpsecretarie, een functie die later werd overgenomen door het Verenigingsgebouw.

In de beide oude gemeenten hadden vóór de samenvoeging lokale partijen nog de overhand. Twee jaar na de fusie, bij de eerste gemeenteraadsverkiezingen in 1982, veranderde dat en werden de meeste zetels bezet door de landelijke partijen CDA, PvdA/PPR en VVD. De enige lokale partij werd toen de Middengroepering met vier zetels.

De nieuwe gemeente kreeg bij koninklijk besluit van 20 mei 1981 een eigen gemeentewapen dat was samengesteld uit de helft van het wapen van Heumen en de helft van dat van Overasselt. De omschrijving luidt:

Gedeeld: I geschaakt van goud en azuur en zeven rijen, elk van drie vakken, de beide bovenste rijen bedekt door een schildhoofd van zilver, beladen met vijf hermelijnstaartjes van sabel, geplaatst drie en twee; II in azuur, bezaaid met leliën, een kromstaf, alles van goud. Het schild bedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.

Het wapen vormt een compromis tussen Heumen en Overasselt. De nieuwe vlag is een combinatie met dezelfde attributen.